

UNISECO

Eiropas Savienības
Horizonts 2020
pētniecības un
inovāciju programma
Granta līgums
NR 773901

Politikas atbalsts pārejai uz bioloģiskās piena lopkopības sistēmu Latvijā

Foto: M.Štubē

Izprotot un uzlabojot agro-ekoloģiskās lauksaimniecības sistēmu ilgtspējību Eiropas Savienībā

RĪCĪBPOLITIKAS REZUMĒJUMS

Latvijā tipiskās bioloģiskās piena saimniecības ir mazas, ar zemu produktivitāti un pamatā tās balstās uz zālāju resursiem. Piensaimnieki labprāt ir pārgājuši uz bioloģisko piena ražošanu, ko stimulē KLP atbalsts. 10% no piena saimniecībām un kopējā saražotā piena ir bioloģisks, bet tikai 44% bioloģiskā piena tiek pārstrādāti bioloģiskos piena produktos. Turpmāka pāreja ir atkarīga no bioloģisko piensaimnieku pozīciju nostiprināšanas nozares vērtības ķēdē un pieprasījuma pēc bioloģiskiem piena produktiem veicināšanas.

IZPĒTES REZULTĀTI

Lai arī Latvijā ir vairāk nekā 50 konvencionālo pienotavu, tikai septiņas no tām ražo bioloģiskos piena produktus. Bioloģisko pienotavu nevienmērīgais sadalījums salīdzinājumā ar bioloģiskās piena saimniecībām, mazais saražotā piena daudzums un ierobežotā sadarbība starp bioloģiskā piena ražotājiem un bioloģiskajām pienotavām izgaismo bioloģiskā piena savākšanas un pārstrādes loģistikas problēmas. Tā kā bioloģiskā piena piedāvājums ir lielāks nekā patērētāju pieprasījums, cena, ko lauksaimnieki saņem par bioloģisko pienu, bieži ir zemāka nekā tā, ko maksā par parasto pienu. Šajā kontekstā bioloģiskie piensaimnieki tiek mudināti pārdot savu pienu konvencionālajām pienotavām. Augstāka mazumtirdzniecības cena, kas saistīta ar bioloģiskajiem piena produktiem, attur patērētājus no šo pienu produktu iegādes, kaut arī arvien vairāk tiek atzīta bioloģiskās pārtikas nozīmība videi un veselībai. Kaut arī zaļā publiskā iepirkuma noteikumos ir iekļauta iespēja iegādāties bioloģiskos pienu produktus, augstāka šo produktu cena ir atturošs faktors to iegādei. Pašlaik nav kopīgas bioloģiskās lauksaimniecības un pārtikas politikas, kas virza bioloģiskās piensaimniecības nozares attīstību Latvijā.

Autori:

Andis Zilāns
Kristīna Veidemane
Dace Strigune

Valsts:

Latvija

UNISECO projekta pilot-teritorija:

[Uzlabojot uz zālājiem
balstītu bioloģiskās
piena lopkopības
ilgtspēju Latvijā](#)

Valodas:

EN, LV

Izdošanas gads:

2021

Izdevējs:

UNISECO projekts

*Ja jums ir kādi
jautājumi par šo
rezumējumu, lūdzu,
sazinieties ar autoru (-
iem) pa e-pastu:
andis.zilans@bef.lv*

Bioloģiskais siers Latvijā, ražotājs
«Trikātas Piens»

Foto: SIA "Trikātas Piens"

POLITIKAS REKOMENDĀCIJAS

Lai risinātu esošās loģistikas problēmas, kas saistītas ar bioloģiskā piena savākšanu un transportēšanu no saimniecībām uz pārstrādi bioloģiskajās pienotavās, tiek ierosināti vairāki politikas instrumenti. KLP atbalsts ir ieteicams tādu kooperatīvu izveidei, kurā ietilpst bioloģisko piena saimniecību saimnieki un pienotavas, lai palielinātu savāktā un pārstrādātā bioloģiskā piena apjomu un nodrošinātu to, ka lauksaimnieki saņem augstāku samaksu par savu produkciju. Tiek ierosināts palielināt finansiālu atbalstu bioloģiskajiem piena ražotājiem, kas saņem valsts atbalsta maksājumu bioloģiskās lauksaimniecības shēmā par bioloģiskā piena ražošanu, ja pienu pārstrādā kā bioloģisko piena produktu. Lai veicinātu publiskā sektora pieprasījumu pēc bioloģiskiem piena produktiem, tiek ieteikta publiskā iepirkuma kritēriju iekļaušanu attiecībā uz bioloģiskajiem piena produktiem, norādot minimālo bioloģisko piena produktu daļu vienā iepirkuma līgumā. Lai stimulētu patērētāju pieprasījumu pēc bioloģiskiem piena produktiem, tiek ierosināts samazināt pievienotās vērtības nodokli bioloģiskajiem piena produktiem no 21% līdz 5%, lai izlīdzinātu starpību starp bioloģisko un parasto piena produktu mazumtirdzniecības cenu. Ieteicams pieņemt integrētu valsts bioloģiskās lauksaimniecības un pārtikas politiku kā instrumentu, kas ilgtermiņā virzītu bioloģiskās piena nozares attīstību.

TURPMĀKA INFORMĀCIJA

Pilot-teritorija Latvijā: <https://uniseco-project.eu/case-study/latvia>

Par UNISECO projektu:

UNISECO ir Eiropas pētniecības projekts, kura mērķis attīstīt inovatīvas pieejas, lai veicinātu izpratni par socio-ekonomiskiem un politisku ietekmējošiem faktoriem un šķēršļiem turpmākai agro-ekoloģisko prakšu attīstībai un ieviešanai Eiropas Savienības lauksaimniecības sistēmās.

Projekta koordinators: Dr Gerald Schwarz // E-pasts: gerald.schwarz@thuenen.de // Tel.: +49 531 596 5140 // Thünen institūts, Bundesallee 63 38116 Braunschweig, VĀCIJA.

Projekta īstenošanas laiks: 01.05.2018.-30.04.2021.

<https://cordis.europa.eu/project/id/773901>

<https://zenodo.org/communities/uniseco-h2020/>

UNISECO projekts EIP-Agri projektu datu bāzē:

<https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/find-connect/projects/understanding-and-improving-sustainability-agro>

AICINĀM APMEKLĒT UNISECO AGRO-EKOLOĢISKO ZINĀŠĀNU CENTRU : <https://uniseco-project.eu>

Projektu līdzfinansē Eiropas Savienības Horizonts 2020 pētniecības un inovāciju programma, granta līgums NR 773901. Šis dokuments atspoguļo tikai tā autoru viedokli. Ietvertā informācija nav uzskatāma par Eiropas Komisijas viedokli vai atbildību.